No. 2273 Zaterdag 30 Juli 1927 44ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.- bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.-
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

On-politieke politiek.

Voor wie maar eenigszins in de koloniale politiek der laatste jaren georienteerd is, is het overduidelijk, dat er aan de bestuursmachine iets hapert. De zaken gingen niet zooals ze moesten gaan; alles ging met horten en stooten, met als treurig resultaat, dat het nuttig effect maar heel gering was.

Men zou de verhouding van Raad en Bestuur kunnen vergelijken met die van twee kamraderen, die op elkaar passen, op elkaar gemaakt zijn, op elkaar zijn aangewezen om eenig nuttig resultaat te bereiken. Zonder hulp van het eene, kan het andere niets uitrichten. Al draait het nog zoo hard, het resultaat is en blijft nihil. Eerst als beiden nauwkeurig op elkaar gesteld zijn, en zonder wrijven of wringen hun beweging aan elkander weten mee te deelen, is het beoogde effect verzekerd.

Zoo gauw er iets aan dit nauwkeurig inwerken van het eene op het andere rad hapert, begint de machine te stokken, te stooten en te wringen, totdat zij op een gegeven oogenblik stil staat, of uit elkaar barst.

Van dat stokken en stooten en wringen zijn wij de laatste jaren herhaaldelijk bij onze bestuursmachine getuige geweest. Van de noodzakelijke harmonie en samenwerking, geen spoor te ontdekken. Dat het zóó spaak moest loopen, niets wat meer natuurlijk is. En men kan er zelfs verwonderd over staan, dat het niet reeds lang tot een breuk gekomen is.

Bewijzen voor dit gemis aan wederzijdsch vertrouwen, liggen er voor het grijpen in de Verslagen van den Kolonialen Raad, gedurende de laatste jaren.

In den treure wordt er geklaagd over gemis aan voldoende toelichting bij de verschillende wetsontwerpen, die van de zijde van het Bestuur den Kolonialen Raad bereikten; geklaagd, dat er telkens weer opnieuw credieten werden aangevraagd, voor werken, van wier noodzakelijkheid of urgentie zoo goed als iedereen overtuigd was, doch welke credieten de Raad meende niet te mogen toestaan, hetzij omdat het wetsontwerp zóó onvolkomen was toegelicht, dat het den schijn had, alsof er maar met de muts naar gegooid en er in 't honderd weg geraamd was, — hetzij, omdat niet voldoende tijd gelaten was, om het ontwerp naar waarde te beoordeelen.

En het resultaat was telkens weer, de weigering van de gevraagde credieten, of althans het voorloopig opschorten van de gevraagde goedkeuring tot dat de Raad in staat gesteld zou zijn er een grondig en redelijk oordeel over te vormen.

Wat een noodzakelijke werken zijn er op deze wijze niet op de lange baan geschoven! Wat een kostelijke tijd is er voor de ontwikkeling van Curaçao niet mee verloren gegaan! Wat een kostelijk geld is er op deze wijze niet verknoeid, omdat men telkens weer, in afwachting van een definitieve voorziening, tot voorloopige voorzieningen zijn toevlucht moest nemen, wat in den regel beteekent, verlies van tijd en geld.

Zoo is 't gegaan met de Handelskade, de watervoorziening. de havenverbetering en zooveel andere werken, van wier urgentie wel eenieder overtuigd was.

En zoo is 't gekomen, dat er geleidelijk een wéderzijdsch wantrouwen is ontstaan, wat wel het grootst denkbare struikelblok is voor een goeden gang van zaken; een gemis aan wederzijdsch vertrouwen, dat door geen urgentie-program, hoe schoon en veelbelovend ook voor de economische ontwikkeling van dit gebiedsdeel, te herstellen is; een gemis aan vertrouwen, dat zich ten slotte heeft omgezet in een zoo goed als algemeen gevoel van ontevredenheid en ontstemdheid.

De Raad wees reeds in zijn adres aan H. M. de Koningin inzake de reorganizatie der politie, op de bestaande ontevredenheid over de wijze, waarop in de laatste jaren het bestuur over dit gebiedsdeel wordt gevoerd. En ander maal brengt hij in zijn schrijven van d.d. 25 Juli il. aan Z. E. den Minister van Koloniën, in zake de tenuitvoerlegging van het op te maken urgentie-program „de bestaande ontstemming," ter sprake.

Voor dit zoo bij herhaling naar voren brengen van een bestaand gevoel van ontevredenheid, moet wel een heel ernstige en bijzondere reden bestaan, zoodat het ten zeerste geraden zal zijn, er ernstig rekening mee te houden.

Wij zijn ervan overtuigd, dat het den Minister hooge ernst was, toen hij in de Tweede Kamer verklaarde veel te verwachten van mondelinge besprekingen met den Gouverneur en het gezamenlijk opmaken van een urgentie-program voor de eerst volgende jaren.

En wij hopen het van harte, dat de Minister niet in zijn verwachtingen zal bedrogen worden.

Doch twijfel daaromtrent bestaat bij ons en bij menig ander, en volstrekt niet zonder grond. En als die twijfel eens bewaarheid wordt, wat dan? Dan gaan wij weer in plaats van vooruit, achteruit.

En Curaçao zal blijven voortsukkeleu in zijn eeuwigen slentergang.

Tot dat 't getij verloopen is, en er geen redden meer aan is.

Wat hebben wij ten slotte aan een urgentie-program, al is het dan nog zoo urgent, als aan de uitvoering ervan allerlei hinderpalen in den weg staan, of als het Bestuur zich het vertrouwen en de onontbeerlijke medewerking van den Raad niet weet te verzekeren.

Aan plannen heeft het heusch in de laatste jaren niet ontbroken. Maar al die plannen leden schipbreuk op de klip van wantrouwen. die er tusschen het Bestuur en den Raad gerezen was.

Hier helpt geen urgentieprogram, hetgeen trouwens eenieder met twee gezonde oogen in zijn hoofd wel kan opmaken.

't Is maar een kwestie van aanpakken.

Wat hier voor een goeden gang zaken noodig is, is wederzijdsch vertrouwen en dan een loyale samenwerking tusschen Bestuur en Raad en omgekeerd.

Zoolang dit vertrouwen van den Raad en van het Volk in het beleid van het Koloniaal Bestuur, — dat thans tot in zijn diepste grondvesten geschokt is — niet hersteld wordt, kan men plannen en programma's maken, zooveel men wil ze zullen alleen de lijst van mislukkingen nog maar wat grooter komen maken.

Wat Curaçao in de gegeven omstandigheden noodig heeft, is geen urgentie-program: — tal van zaken en voorzieningen zijn zóó urgent, dat ze zich van zelf opdringen.—

Maar een Bestuur dat met krachtige hand de zaken aanpakt, dat met wijs beleid de noodige plannen zal weten door te zetten, — dat zoodoende zich de volle waardeering en het volle vertrouwen van Raad er Volk zal weten waardig te maken.

Alle elementen die voor den bloei en vooruitgang noodzakelijk zijn, zijn aanwezig.

Zij wachten maar op een Bestuur, dat deze elementen zal weten te benutten en aan te wenden ten algemeenen bate.

Te meer heeft het volk recht dit te verlangen, nu belastingverhooging aanstaande is. 't Is toch niet meer dan 'n natuurlijk- en billijk verlangen van de belastingbetalers, dat de opgebrachte gelden ook goed en ten algemeene nutte besteed worden.

Zelfs zal men zich gaarne enkele offers meer willen getroosten, als werkelijk het algemeen belang zulks eischt en het algemeen belang er ook werkelijk door gediend wordt.

Mgr. Von Ketteler.

De katholieke arbeidersbeweging van Duitschland heeft op de Pinksterdagen een congres houden in Coblenz, en bij deze gelegenheid herdacht het overlijden, 50 jaren geleden, van Mgr. von Ketteler, den grooten Bisschop van Mainz.

Ieder die op sociaal terrein werkzaam is, heeft wel eens gehoord of gelezen van dezen Kerkvorst en weet, dat hij een der pioniers is geweest van de katholieke arbeidersbeweging.

Aan deze beweging gaf hij tot hoofddoel, om de godsdienstige levensbeschouwing te verbinden met het moderne sociale leven. In zijn tijd, en ook nog in den onzen, bestond en bestaat een streven, om den godsdienst op zij te dringen. Dit geschiedt dan met de opmerking, dat het arbeidersvraagstuk van onzen tijd niets met den godsdienst te maken heeft, maar in werkelijkheid met de valsche bedoeling, om eene andere, een totaal ongeloovige levensbeschouwing te doen doordringen in de massa.

Welk een dwaasheid!

In zijn diepste wezen — het wordt in „Rerum Novarum" zoo duidelijk aangetoond — is het arbeidersvraagstuk van onzen tijd een godsdienstig-zedelijk vraagstuk.

Al de ellende, die over de arbeiders gekomen is, is uitvloeisel van ongeloovige wetenschap en ongodsdienstige levenspraktijk. Men kan geen socialen misstand noemen of men zal moeten erkennen, dat hij strijdig is met het christendom.

En wil men dus verbetering aanbrengen, dan ligt het voor de hand, dat men moet beginnen met meer toepassing te eischen van de christelijke beginselen.

Het was Mgr. von Ketteler, door wijlen den grooten Paus Leo XIII zijn voorlooper genoemd, die hierop met zooveel nadruk gewezen heeft.

Van dezen grooten arbeidersvriend zal men dus iets meer willen weten.

Daarom verhalen wij de volgende levensgeschiedenis uit de „Westdeutsche Arbeiterzeitung":

Jhr. Wilhelm Emanuel von Ketteler stamt uit een oude, voorname, echt christelijke familie. Zijn vader was bezitter van een riddergoed, zijne moeder de dochter van den gouverneur-generaal van Münster.

Hij werd geboren op 25 Dec. 1811 te Münster in Westfalen. Dus op Kerstdag. Vandaar de naam „Emanuel": God met ons. Deze naam staat als wegwijzer, een symbool bij den aanvang van zijn leven. Diepe godsvrucht heeft zijn leven gekenmerkt en naar buiten doen stralen.

Als levenslustige knaap groeide hij op te midden van acht zusters. Naast zijne studies wijdde hij zich aan het jachtvermaak.

In 1829 trok hij naar de universiteit en bestudeerde rechtswetenschap. Hij werd corpsstudent in een periode van veel strijd en ontwikkeling, en was ook spoedig hierin betrokken, zóó zelfs dat hem eens een stuk van den neus geslagen werd. Hij was, wat wij noemen, een vechtersbaas en heeft hiervoor zelfs eens 14 dagen straf gehad. Zijn neus werd met een stuk uit zijn arm weer in den gewonen vorm gebracht.

Dit feit uit zijn leven liet een diepen indruk achter. Zijn levensernst werd grooter.

Vooral na den dood zijns vaders gaf hij blijken van diepe innerlijke, echt mannelijke vroomheid.

Hij kwam in militairen dienst, eindigde vervolgens zijne rechtsstudie en werd referendaris op een der Regeeringsdepartementen.

In 1837 kwam hij echter tot het besluit, om zich voor het priesterschap voor te bereiden, niet echter dan na langen tweestrijd.

De meer dan 30-jarige aristocraat ging zich nu, tegelijk met zijn broeder Richard, luitenant bij de huzaren, op de theologische studie toeleggen.

Op 1 Juni 1844 ontving hij de priesterwijding.

Een man als von Ketteler, die midden in het volle leven had gestaan en zijn volk lief had, kon het priesterschap niet eng opvatten. Hij beperkte zich niet tot altaar, biechtstoel en kansel. Zijn priesterlijke ijver drong hem naar het bruischende leven. Leven en godsdienst wilde hij met elkaar in de nauwste verbinding brengen.

In zijn eerste preek als kapelaan in Beckum sprak hij reeds van een dood geloof, dat het leven niet doorgloeit en bevrucht.

Zijn daden waren in overeenstemming met zijn woorden. Geen nood des volks, die hem onbekommerd liet. Als kapelaan in Beckum en later als pastoor in Hopsten heeft hij ontzaglijk veel z.g. „sociaal kleinwerk" verricht.

Zijne bijzondere liefde hadden de kinderen, de armen en de zieken. Voor arme kinderen stichtte hij in dien tijd reeds een soepkokerij. Uit eigen middelen hielp hij verder een ziekenhuis bouwen in Beckum.

In 1847 werd hij pastoor in Hopsten, eene parochie van 2000 inwoners, die geestelijk en stoffelijk in den grootsten nood verkeerde.

Hij begon zielen te winnen, niet door godsdienstonderricht en predicatie, maar door practische naastenliefde Zelf zeide hij in dien tijd, dat de lichamen zijner parochianen hem meer werk gaven, dan hunne zielen. In korten tijd had hij eene goede armenzorg georganiseerd. Zijne parochianen zeiden van hem, dat hij was: sterk van hoofd (verstandig), sterk van buidel (milddadig) en sterk van knoken (krachtig van lichaamsbouw).

In het stormjaar 1848 werd de stille zielzorger naar het hart van 't openbare leven geroepen. Hij werd gekozen tot volksvertegenwoordiger in Frankfort. Aan de graven van twee vermoorde afgevaardigden hield hij toen eene lijkrede, die den moedigen dorpspastoor deed kennen als een fijn politicus en die hem met één slag beroemd maakte.

In Mainz noodigde men hem als spreker uit en wekenlang boeide hij daar het volk door zijn sociale predicaties.

In 1849 werd hij benoemd als vorstbisschoppelijk delegaat aan de Hedwichskerk te Berlijn. Daar leerde hij kennen het leven van de wereldstad.

Nog geen twee jaren later werd hij door Pius IX benoemd tot Bisschop van Mainz.

Als Bisschop bleef hij volgen den weg, dien hij als priester was opgegaan. Geen Duitsch Bisschop heeft zich zoo ijverig bemoeid met sociale en politieke kwesties.

In zijn vele predicaties heeft hij uiteengezet: waarom. Hij was van oordeel, dat een Bisschop zich ook met het natuurlijk leven van zijn volk moet bemoeien. Het beginsel „gratia supponit naturam": de genade steunt op de natuur, heeft voor alle tijden eene diepe beteekenis. Daarom wijdde hij reeds toen volle aandacht aan het loonvraagstuk, het vraagstuk van de volkshuisvesting en aan het geheele arbeidsprobleem. Daarin zag hij voorname godsdienstige vraagstukken, die vooral den zielzorger ter harte moeten gaan.

Zelfs op zijn visitatie-reizen en op zijn reis naar Rome droeg hij in zijn koffers mede boeken van *Marx* en Lassalle, die hij nog des avonds bij kaarslicht las.

In woord en geschrift nam hij stelling tegenover alle vraagstukken van den dag.

Op Bisschopsconferenties sprak hij over het sociale vraagstuk en drukte meermalen den wensch uit, dat in alle bisdommen geestelijken zouden worden aangewezen voor de bestudeering van sociale en economische toestanden en verhoudingen. Hij zeide: wanneer *wij* het sociale vraagstuk niet tot oplossing brengen, zal dit door anderen geschieden, door anderen, die zoowel het volk als de Kerk schaden." Ook praktisch streefde hij naar een oplossing. Zijn lievelingsdenkbeeld was de productie-coöperatie. Er moeten, meende hij, arbeiders-coöperaties worden opgericht met kapitaal van particulieren of van den Staat. Op deze wijze wilde hij den arbeider tot eigenaar der onderneming maken. Ondanks alle moeiten, is het hem echter niet mogen gelukken, dit ideaal te bereiken. Dit is overgelaten aan een lateren tijd, die, zij het dan in veranderden vorm, dit denkbeeld van Mgr. von Ketteler wellicht nog eens zal verwezenlijken.

Op initiatief van den Mainzer Bisschop kwam in 1873 reeds een politiek program tot stand. Hieruit bleek zijn klare blik op de nooden en behoeften der arbeiders. In dit program werd gesproken van wettelijke bescherming van kinderen en vrouwen, van een wettelijke regeling van den arbeidstijd en Zondagsrust, van de bescherming van gezondheid en zedelijkheid in fabrieken en werkplaatsen en van de aanstelling van arbeidsinspecteurs.

Volgens dit program deed de Centrumspartij in 1877 voorstellen in den Rijksdag. Het waren de eerste voorstellen van dien aard.

In hetzelfde jaar op 13 Juli, stierf Bisschop von Ketteler, op een terugreis van Rome, in Burghausen (Beieren.)

Om de doorvoering van zijn program werd nog vele jaren na zijn dood gestreden. Het leven van Mgr. von Ketteler geldt voor alle tijden als een voorbeeld van sociaal werkzaam priesterleven.

Sinds Mgr. von Keteler op 1 Juli 1869 in Liebfrauenheide, voor 10.000 leden van Werkliedenvereenigingen zijne beroemde rede hield over het christendom en het arbeidersvraagstuk, heeft de katholieke arbeidersbeweging heel wat doorleefd. Haar weg is een weg van moeilijkheden en strijd geweest. Maar dat zij den juisten weg niet verloor, dit dankt zij vooral aan haar pionier, den grooten socialen Bisschop van Mainz!

BERICHTEN

Eerste Eeuwfeest van de parochie van den H. Bernardus, Playa-Bonaire.

Niet op Bonaire alleen, maar ook op Curaçao heerschte er een groote geestdrift voor dit eerste eeuwfeest van de grondlegging der christelijke beschaving op Bonaire.

Daar was reden in overvloed om den datum van 24 Juli 1827 feestelijk te herdenken; want wat er in die honderd jaren is tot stand gebracht op 't gebied van godsdienst en beschaving is ontzaglijk veel. En werkelijk is 't een feest geworden, dat buiten verwachting geslaagd mag heeten.

Onder enorme belangstelling vertrokken Zaterdagavond van hier de beide stoomschepen *„Baralt"* en *„Atlas"* van de K. N. S. M. met gezamenlijk ongeveer 400 passagiers, ter bijwoning van het feest. Het was een feestelijk gezicht, toen bij het eerste morgenkrieken van Zondag de beide schepen gepavoiseerd de haven van Bonaire binnen liepen.

Geheel Bonaire was in feestdosch. Tot in de uiterste uithoeken der parochie wapperde de driekleur; geen huis was er dat niet versierd was.

Op de steiger werd Z. D. H. Mgr. Vuylsteke verwelkomd door de geestelijkheid en de feestcommissie, en voorafgegaan door het muziekkorps van Scherpenheuvel, schreed onze beminde Kerkvoogd, onder de sierlijke eerepoort door, en den geheel versierden weg langs naar het eerbiedwaardig, thans jubileerend kerkgebouw van St. Bernardus.

Onder de bekwame leiding van Pastoor van Rooy was 't kerkgebouw als 't ware geheel vernieuwd en herschapen. De versiering, met draperieën en bloemenmanden, was in één woord fijn en smaakvol, een zachte weelde van kleuren. Thans zou de kroon gezet worden op het stoffelijk voorbereidingswerk van zooveel weken — op het geestelijk voorbereidingswerk gedurende de laatste drie dagen, door den zeereerw. Pastoor L. van Hegelsom.

Om 9 uur was het ruime kerkgebouw tot in de uiterste hoeken met geloovigen gevuld, terwijl een groote saamgepakte menigte zich buiten rond het kerkgebouw verdrong. Voorafgegaan door een stoet van bruidjes en begeleid door de feestcommissie deed Mgr. Vuylsteke zijn intrede in het kerkgebouw, onder 't ruischen van de met subtiele zuiverheid uitgevoerde liturgische gezangen.

Bij het H. Misoffer werd Mgr. geassisteerd den zeer eerw. Pastoor van Rooy als presbiter assistens, de zeer eerw. Pastoors L. van Hegelsom en Th. Barthel, als Diaken en Subdiaken, de zeereerw. Paters H. Smit en I. Verriet als troondiakens en ceremoniarius.

Onder de leiding van den eerw. Pater Speklé voerde het koor de mis uit van H. Kuipers. Na het Evangelie richtte Mgr. Vuylsteke een woord van gelukwensch en aanmoediging tot zijn volk. Het was een woord, opwellend uit het hart. „Ex fructibus eorum cognoscetis eos." Aan hun vruchten zult gij ze kennen". Met groote voldoening wees de Bisschop op het beschavingswerk in die 100 jaar op Bonaire gewrocht. Niet met aardsche goederen heeft God het volk van Bonaire gezegend, maar met een goed van veel hooger en edeler waarde, van een christelijke beschaving en een christelijk leven. De christelijke families van Bonaire kunnen met de beste van de geheele missie wedijveren in godsdienstzin en zedelijkheid. Geen parochie heeft meer roepingen gehad voor het religieuze kloosterleven, dan Bonaire.

Mgr. sloot met de bede dat Gods zegen in overvloed, zoowel op stoffelijk als op geestelijk gebied, op het volk van Bonaire moge neerdalen.

Om 11 uur had de plechtige receptie plaats in de zaal der pastorie, waarbij tegenwoordig waren Mgr. en de eerw. Paters, de heer Plantz, wnd. Gezaghebber, en Landraad Hellmund, de Eerw. Fraters en Zusters, de leden der feestcommissie, het Hoofdbestuur van den C. R. K. Volksbond, en genoodigden. Na een woord van welkom door den zeer eerw. Pastoor van Rooy, voerde de Voorzitter der feestcommissie, Dr. R. J. Arends namens de katholieke bevolking van de Playa het woord. In levendige taal schetste spreker de grondlegging en ontwikkeling van de katholieke beschaving op Bonaire; welke moeilijkheden de pioniers der christelijke beschaving te overwinnen hadden, en welk een schitterend resultaat er ten koste van veel strijd en offers verkregen was. Met luid applaus werd deze rede begroet.

Onder de leiding van den Eerw. Pater Speklé voerde het meisjeskoor een feestcantate uit, met begeleiding van piano en orgel.

Begeleid door het muziekkorps van Scherpenheuvel kwamen daarna de kinderen der Fraters- en Zusterscholen, om in eenvoudige woorden en klanken den dank van hun kinderharten uit te zingen.

Nog voerde het woord de heer E. F. Jansen, namens het Bestuur van den C. R. K. Volksbond, die zooveel Bonairianen onder zijn leden telt, en ten nauwste verknocht is aan al wat strekken kan tot vooruitgang van het volk. Mgr. Vuylsteke sprak nogmaals zijn beste wenschen uit voor den geestelijken, maar ook stoffelijken bloei van Bonaire. Mgr. sprak de levendige hoop uit, dat de tijd niet verre meer zou zijn, dat er ook op Bonaire zich een industrie zou komen vestigen, waardoor de bevolking in staat zou worden gesteld in haar eigen land haar levensonderhoud te kunnen verdienen.

Staande de receptie werden telegrammen van gelukwensch ontvangen van Z. E. Gouverneur Brantjes, den Hoog eerw. Pater Vicaris, en de Paters van Otrabanda en S. Mateo.

's Middags ten half vier had de historische optocht plaats door de straten van Kralendijk en buitenwijken. Deze optocht was werkelijk keurig in mekaar gezet, en bestond uit de volgende triomfwagens:

1. Dankjubel. 2. St. Dominicus en zijn Geestelijke Zonen. 3. Mgr. Niewindt, omgeven door engelen. 4. Aankomst van Pastoor Eisenbeil op 24 Juli 1827, per zeilschip: Centenario. 5. De eerste, oorspronkelijke hutkerk in Dentera. 6. De nieuwe kerk op de Playa in aanbouw. 7. School en Hospitaal der Eerw. Zusters. 8. Aankomst der Fraters per golet „Lelia". Ten slotte het Muziekkorps van Scherpenheuvel.

Gedurende dezen optocht gaf het muziekkorps „Excelsior" van den C. R. K. Volksbond een uitvoering in de kiosk.

's Avonds ten 7 uur celebreerde Mgr. Vuylsteke een Pontificaal Lof, waaronder de Eerw. Pater I. Verriet de feestpredicatie hield. Spr. schilderde de triomf van het Katholiek geloof op Bonaire. Tot slot werd onder begeleiding van het muziekkorps van Scherpenheuvel door geheel de kerk een danklied gezongen.

Met vuurwerk en een soirée door dezelfde muzikanten werd deze echt feestelijke dag gesloten.

Maandagmiddag begaf de optocht, vergezeld van een groot aantal auto's, zich naar Rincon. Na het dorp te zijn doorgetrokken, vol geestdrift begroet door de inwoners, verzamelde de stoet zich op het schoolplein, waar geheel het dorp was saamgestroomd. Nadat het muziekkorps van Scherpenheuvel enkele nummers ten beste had gegeven, werd de terugtocht naar de Playa aanvaard.

Dinsdag werd het blijspel opgevoerd, getiteld „De wraak der Kabouters". (Venganza di Kabouter.)

Reeds te 7 uur was de koraal der Fraterschool vol. De harmonie Scherpenheuvel hield met vroolijke muziek de goede stemming erin. Het was echt feestelijk en de goede opvoering werkte mee om de stemming levendig te houden.

Het is 'n prachtig geslaagde opvoering geweest. De toeschouwers gierden het uit van het lachen.

Vooral de komieke rol van den stotterenden gebocheldeu kabouterbediende werd uitstekend vertolkt.

In de pauze werden eenige goed geslaagde gymnastische oefeningen gegeven. Noch nie da gewesen. Iedereen ging tevreden en vol lof naar huis.

Woensdag avond werd opgevoerd „Duquesa Hedwiga", Melo-drama, spelend aan het Siciliaansch hof. De costumes waren prachtig en de vertolking goed. Drie kinder-artisten van een jaar of zes speelden uitstekend. Alles is uitmuntend geslaagd. Met geweldig applaus werden de artisten beloond. Daarna werd zangstukjes onder leiding van Pater Speklé, tengehoore gebracht die zeer in den smaak vielen. Na afloop om 10 uur, begaven de Bisschop en Harmonie zich naar de steiger, om zich voor de terugreis in te schepen.

Zeer zeker zal het feest van 24 Juli 1927, bij allen, zoowel inwoners van Bonaire, als gasten van Curaçao, in levendige en aangename herinnering blijven, vooral door den geest van orde, harmonie en beschaving die geheel dit feest kenmerkte.

Terugkeer van Bonaire.

Het S.S. *Atlas* vertrok Zondagnacht ten 2 uur van Bonaire, en arriveerde hier ten 6 uur; het S.S. *Baralt* vertrok 's Maandags 's morgens ten half zeven en arriveerde ten 11 uur. Mgr. VUYLSTEKE in gezelschap van Pastoor SMIT en de Banda van Scherpenheuvel, keerden Donderdagmorgen per zeilschip *Lady Joan* van Bonaire terug.

Ongeluk.

Bij het laden van ijzeren pijpen aanboord van het S. S. *Atlas*, kregen drie arbeiders een slag van een der pijpen, en raakten de water. De arbeider M. K. die blijkbaar buiten kennis was, kwam daarbij jammerlijk om het leven. De twee anderen wisten zich nog te reden.

Buis gesprongen.

Zondagmorgen is ten gevolge van te zwaren druk de pijpleiding van de Isla naar Caracasbaai gesprongen, ter hoogte van Rooi Katotji, met het gevolg dat een enorme hoeveelheid olie zich over het land heeft verspreid.

Koloniaal Verslag 1925.

In dank ontvangen van den Gouvernementsecretaris het Koloniaal Verslag van Curaçao over het jaar 1925.

De „Elena" beschoten.

Verleden week is op Bonaire aangekomen het in deze kolonie tehuis behoorend, onder Nederlandsche vlag varend zeilschip *„Elena"*, dat, naar het schijnt, op ongeveer 10 mijlen afstand van Vieques, een eilandje dicht bij Pto Rico, met de Amerikaansche drankwetpolitie te water, een ontmoeting heeft gehad.

Naar wij vernomen hebben, had het schip een lading whisky aanboord, bestemd voor St. Martin. De ontmoeting had plaats op Zaterdag 16 Juli, 5 uur in den morgen. Omtrent deze ontmoeting, die het leven kostte aan den kapitein, een zekere M. Valerio van Margarita, hebben wij uit goede bron het volgende vernomen. Toen de politie het schip sommeerde om te stoppen, en men blijkbaar niet van zins was aan deze sommatie te gehoorzamen, opende de politie van uit de boot 't vuur. Een mitrailleuse werd in 't werk gesteld, en het schip als 't ware met kogels bezaaid. Zeilen en wanden en hutten van het schip zijn als 't ware doorzeefd.

Men heeft bij de 1400 gaten van kogels geteld. Nadat den kapitein de vingers van de hand, waarmede hij het stuurwiel hield, waren afgeschoten, pakte hij 't met de andere hand. Vervolgens kreeg hij een schot in de beenen en eindelijk werd hij getroffen door een kogel in zijn hoofd, zoodat hij dood neerviel. De bootsman, die het stuur overnam, werd door een kogel in den schouder, en door een ander in den rug getroffen. Een derde van de bemanning kreeg nog een kogel in de knie. De achtervolging, waarbij over een weer geschoten werd, duurde tot den middag. Toen gelukte het te ontkomen. Vier dagen lang heeft men het lijk van den kapitein aan boord gehouden, in een zak genaaid, om het op Bonaire te begraven. De vierden dag echter heeft men het noodgedwongen in zee moeten begraven.

De gewonde bootsman ligt thans in het hospitaal te Bonaire, terwijl de andere gewonde reeds na een paar dagen het hospitaal wederom verlaten heeft.

Naar wij vernemen, schijnt de territorialiteitszone, twaalf mijlen te zijn, afschoon een van de bemanning der „Elena" ons verklaarde dat deze slechts 5 mijlen bedraagt. De zaak is in onderzoek.

Vermist.

In den avond van Donderdag 21 Juli zijn twee politieagenten L. M. Waterfort en A. M. Conradus op Aruba in de Paardenbaai in een roeibootje gaan visschen. Daar zij niet terugkwamen, zijn den volgenden dag eenige visschersbootjes en ook het stoomschip „Invercorrie" van de *Lago* de kust en de wateren bij Aruba gaan afzoeken, doch zonder resultaat.

Een oud-bekende. ✠

Met de Hollandsche mail kwam deze week het bericht, dat Dr. TH. G. DEN HOUTER inspecteur van de volksgezondheid voor den Haag en Zuid-Holland in het begin dezer maand 63 jaar oud te Zeist is overleden.

Velen zullen zich hier nog wel dien sympathieken dokter herinneren, die in het jaar 1916 of 1917 langen tijd hier vertoefde ter voorbereiding en advisering over de oprichting van onzen Openbaren Gezondheidsdienst met laboratorium, waarvan toen Dr. N. WATERMAN de eerste leider en directeur werd.

R. I. P.

KOLONIALE RAAD

Zitting Maandag 25 Juli 1927.

In de zitting van den Kolonialen Raad op Curaçao, van Maandag 25 Juli 1927 is zonder hoofdelijke stemming aangenomen het volgend schrijven aan den Minister van Koloniën.

Naar aanleiding van de mededeeling aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij de behandeling van de Curaçaosche begrooting voor 1927 in Mei ll. gedaan, dat Uwe Excellentie en de Gouverneur van Curaçao samen zullen opmaken een soort van urgentie-progam voor Curaçao, in het vertrouwen, dat dit progamma dan met den noodigen spoed zal kunnen worden uitgevoerd, heeft de Koloniale Raad met het oog op de omstandigheid, dat het urgentie-program voor Curaçao buiten dit gebiedsdeel wordt opgemaakt en lettende op de wijze waarop in de laatste jaren dit gebiedsdeel wordt bestuurd en beheerd, de eer Uwe Excellentie beleefd te verzoeken, in zoover het woord „urgentie" tot een van de normale afwijkende wijze van behandeling aanleiding mocht geven, geen uitvoering te willen doen geven aan eenig onderdeel van het program of beslissingen te willen nemen, die gevolgen voor dit gebiedsdeel kunnen hebben, vóór dat de Raad, voorzoover zulks tot zijne bevoegdheid behoort, zich over het opgemaakte programma heeft uitgesproken en zonder dat rekening is gehouden met wenschen, die als gevolg van het program in dit gewest tot uiting zouden kunnen komen.

De Raad meent er ook op te moeten wijzen, dat het volgen van een andere gedragslijn ten aanzien van deze aangelegenheid de bestaande ontstemming zal kunnen doen toenemen.

KERKLIJST.

St. ANNAKERK - OTRABANDA EN H. FAMILIE-KERK SAN MATEO.

Donderdag, 4 Augustus, feestdag van den H. Vader Dominicus, Stichter der Dominicanerorde, om 6 uur gezongen H. Mis.

Vrijdag, eerste Vrijdag der maand, toegewijd aan het H. Hart van Jezus om 6 uur is er gezongen H: Mis, en 's avonds lof en Rozenhoedje.

Donderdagmiddag is er gelegenheid om te biechten *tot zes uur, Na 6 uur* wordt er geen biecht meer gehoord.

H. ROZENKRANSKERK - PIETERMAAI.

Donderdag hoogfeest van den H. Dominicus, Stichter der Dominikanenorde.
Om half zeven plechtige Hoogmis; opgedragen door den H. Eerw. Pater Vicarius.
Om 6½ uur Plechtig Lof met feestpredicatie.
Vrijdag, 1ste Vrijdag der maand, toegewijd aan 't Allerheiligst Hart van Jezus.
Om 6 uur gezongen H Mis, met acte van toewijding ter eere van 't H. Hart van Jezus.
Woensdagmiddag gelegenheid om te biechten.

Verkoopkoersen der Banken op Curaçao voor Buitenlandsche Wissels.

(Opgegeven door de Hollandsche Bank voor West-Indië.)

	22/7	23/7	25/7.	26/7	27/7	28/7
Noord-Amerika	2.48½	2.48½	2.48½	2.48½	2.48½	2.48½
België	35.75	35.75	35.75	35.75	35.75	35.72
Duitschland	—.60	—.60	—.60	0.60	0.60	0.60
Engeland	12.11	12.11	12.11	12.11	12.11	12.11
Frankrijk	9.96	9.96	9.96	9.96	9.96	9.96
Italië	13.74	13.73	13.73	13.74	13.74	13.71
Nederland	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75
Spanje	42.88	42.91	42.91	42.73	42.83	42.76
Venezuela-Caracas	47.95	48.—	48.—	48.—	48.—	48.—
Maracaibo	48.20	48.25	48.25	48.25	48.25	48.25
Zwitserland	48.49	48.51	48.51	48.51	48.51	48.51

Officieele Berichten.

De tijdelijk agent van politie 2de klasse alhier A. Concession is uit 's Lands dienst ontslagen.

Willem H. M. Schotborgh is benoemd tot telegrambesteller bij den post voor D. T. alhier. Aan den agent van politie 2de klasse op Curaçao, Johannes Crispin Rijke, is eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De kommies der belasting E. V. Garcia is bevorderd tot kommies-entreposeur en de hulpkommies der belastingen A. M. Jourdain tot kommies.

Hermogenes Gearda is benoemd tot tijdelijk hulpkommies der belastingen alhier.

De Gouverneur heeft bepaald, dat op den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin-Moeder op Dinsdag, den 2den Augustus a. s. bij zonsopgang de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eiland en op de gouvernementsvaartuigen zullen worden geheschen, en met zonsondergang zullen worden gestreken.

Alcibiades Sprock is benoemd tot schrijver, tevens telefoonbediende op het loodskantoor alhier.

Mexican Eagle op Aruba.

Naar wij vernemen is de petroleum maatschappij *Mexican Eagle*, een dochtermaatschappij van de Shell, voornemens zich te vestigen op Aruba. Reeds worden werklieden aangenomen voor de voorbereidende werkzaamheden.

Petroleum in Suriname.

„*De West*" van 2 Juni schrijft over „*Onderzoek naar petroleum.*"

„De heer B. Koker, voor vijf jaren houder van een vergunning tot onderzoek naar petroleum en steenkolen in Suriname, is Zondag per Fransche mail weder vertrokken naar Europa. Hij denkt slechts een twaalf dagen in Europa te vertoeven en eind Juli weder terug te zijn in Suriname.

Inmiddels wordt het onderzoek naar petroleum in Suriname voorgezet door den mijningenieur Wolvekamp, die de vorige maand hier uitkwam met den heer Koker. In een onderhoud met dezen ingenieur mochten wij vernemen, dat zijn indrukken gunstig zijn. De indicaties, die men thans te Nickerie ziet, zijn dezelfde welke in Indië vaak voorafgaan aan het vinden van petrolenm. Naar zijne meening is bij de eerste uitbarsting op Paradise — toen de vloeistof verscheidene meters hoog opspoot — gas en petroleum opgespoten. Thans is het uitsluitend gas dat opstijgt. Vermoedelijk zal in een later stadium daarop weder petroleum volgen.

De heer Wolvekamp heeft in Nickerie er tegen gewaarschuwd om het gas dat uit de pijp komt, te laten branden, zooals vaak schijnt te worden gedaan, daar op een gegeven oogenblik een ernstige ontploffing geenszins uitgesloten is, die gevaar kan opleveren voor de omgeving, zelfs voor het plaatsje Nieuw Nickerie.

Hedenmorgen is de heer Wolvekamp naar het binnenland vertrokken. Zijn eerstvolgende terreinverkenningen zullen plaats vinden in het district Boven-Suriname. Deze reis heeft in hoofdzaak ten doel het opsporen van een „oliehorizont", een gesteentelaag, met of zonder fossielen, die kan dienen als houvast voor verdere onderzoekingen. De geoloog heeft dan slechts verder naar deze laag te zoeken en weet dan in de buurt van olie te zijn." K. W.

ALLERLEI.

Voor voetgangers.

21. Voetgangers op wegen en rijwielpaden, geeft voldoende ruimte voor het passeeren bij het tegenkomen van of ingehaald worden door bestuurders van rij- en voertuigen en van rijwielen.

22. Voetgangers, loopt niet onnoodig op den rijweg, doch beweegt U op het rechter trottoir; daar zijt gij veilig.

23. Voetgangers, staat nimmer op den rijweg stil; staat op hoeken en straten en op bruggen niet dan bij noodzaak stil.

24. Steekt steeds den rijweg loodrecht over, en niet in schuine richting.

25. Kijkt, voor gij den rijweg over steekt, eerst links, daarna rechts goed uit, of gij veilig kunt oversteken.

INGEZONDEN STUKKEN.

Hoog geachte Heer Redacteur,

Hierbij heb ik de eer U te doen geworden afschrift van het door den Landraad Eman bij den Gouverneur ingediend protest tegen eene handelwijze van den Gezaghebber van dit eiland, met beleefd verzoek hetzelve, in het eerst volgende nummer van Uw zeer geacht en nuttig blad te willen publiceeren.

Sedert lang al, na talrijke vruchtelooze protesten tegen willekeurigheden van het Plaatselijk Bestuur, is de conclusie door ons getrokken„ dat deze gezaghebber een officieel persoon is met een onbeperkt marge, die uitsluitend naar zijn persoonlijke opvatting kan handelen, zijn zin ten koste van alles doordrijvende, doch dat het zoover buiten de grens zal gaan, dat naar het egoïsme en de eigendunkelijkheid van den Gezaghebber, ongeacht of menschenlevens daarbij verwaarloosd worden, gehandeld moet worden, is eene nieuwe uitbreiding van de marge van den gezaghebber, die zich dezer dagen geopenbaard heeft.

Dankend, Hoogachtend,

Een opmerker van Aruba.

Afschrift.

Aruba, den 23 Juli 1927.

Protest tegen de handelwijze van den Gezaghebber in verband met het wegdrijven van 2 agenten v. Politie en een jongetje in een roeiboot, door de Landraad J. H. Eman, bij Z. E. den heer Gouverneur, van Curaçao te Willemstad.

Ondergeteekende, veroorlooft zich hierbij eerbiedig doch ten krachtigste bij U. E. te protesteeren tegen de handelwijze van den Gezaghebber, van hem te hebben gestoord stappen te nemen tot het redden van het leven van 3 menschen, n. l. 2 agenten van Politie en een jongetje:

dat hij zich in den morgen van den 22sten dezer bevond op het Gouvernementssteiger, van waar hij een zeilboot zag uitgaan, met behalve de bemanning, 2 agenten van Politie en de Loods aanboord.

dat hij terzelfdertijd ingelicht werd, dat de boot tot bestemming had een roeibootje op te sporen, waarmede in den voorafgaandenavond twee agenten van Politie en een jongetje zijn gaan visschen in deze haven en niet teruggekeerd, doch vermoedelijk weggedreven zijn.

dat ondergeteekende door de feiten,

dat niet meerdere booten, die in verscheidene richting zouden zoeken, als placht te geschieden in dergelijk geval, waren uitgezonden;

dat de uitgezonden boot niet voldoende ballast had en wegens andere omstandigheden niet instaat was om ver genoeg uit te gaan.

dat deze boot eerst om zeven uur uitging, terwijl de gezaghebber tevens Hoofd v. Politie reeds in den voorafgaanden nacht had dienen te weten, dat de gemiste agenten niet op hun post waren verschenen;

dat van wege het Bestuur er geen kennis van de gebeurtenis aan het Publiek, de mede-menschen, werd gegeven, op dat dringend oogenblik, dat hulp noodig was;

dat de gezaghebber echter rustig in de balkon van zijn woning zat als naar zijn gewoonte van iederen morgen, zoodat men den indruk kreeg, dat niet met de vereischte zorg en activiteit gehandeld werd om het leven dezer menschen te redden, welke indruk nog bevestigd werd, door het feit, dat na pas een kwartiertje buiten de haven te zijn geweest de uitgezonden boot weer teruggekeerd was;

dat ondergeteekende, getroffen door dit treurig toeval en het zien van deze geringe poging om menschenslevens te redden, het denkbeeld had opgevat om onmiddelijk voldoende booten uit te zenden, onder het uitloven van een belooning van f. 50 voor de boot, die de afdrijvenden krijgt, met een minimum van f. 15 voor elk boot die op het zoeken uitging;

dat hij tot uitvoering van dit voornemen een agent van Politie verzocht had naar den gezaghebber te loopen met het verzoek namens hem om vergunning te geven, dat alle booten terstond zonder in acht nemen van verdere formaliteiten, mogen uitgaan tot hulpverleening;

dat inplaats van één agent, er twee naar den gezaghebber zijn geijld,

dat een oogenblikje daarna, toen ondergeteekende alarmeerend bezig was het visschersvolk op te roepen tot hulpverleening een der agenten naar hem teruggekeerd was, met een afwijzend antwoord op zijn verzoek om vergunning tot het uitzenden der booten, n. l. De gezaghebber heeft gezegd, neen, hij zal zelf betere maatregelen treffen.

dat ondergeteekende, op dat moment, reeds één boot had uitgezonden, echter door dit terrorisme van den Gezaghebber had moeten afzien van het expedieeren van meerdere booten, zijnde vischvaartuigen, met visscherspassen, die door den Gezaghebber, tevens Hoofd v. Politie verstrekt worden, en dus onder deze bestuurstak ressorteeren.

dat onlangs geleden, bij het wegdrijven van drie Amerikanen, behalve zeilbooten 3 stoomschepen op het zoeken waren uitgegaan, waarbij een zeilboot het *geluk* had de menschen te krijgen,

dat het systeem van een aantal schepen tegelijk te zenden altijd met succes in gevallen als het onderhavige was toegepast,

dat indien het voorgestelde aantal booten uitgezonden werd, met visschersbemanning, die van de richting v. den stroom als andere toestanden in dit zeebuurtschap goed op de hoogte zijn, het vrij zeker zou zijn geweest, dat de afdrijvenden gevonden zouden worden,

dat *één* tankboot van de Lago Oil eerst om 9 uur uitgegaan, echter reeds *om 12 uur* teruggekeerd was, zoodat er geen sprake was van een ter harte genomen zoeken van deze mede-menschen, alhoewel, ten aanzien van de grootte en degelijkheid der boot, waarmede zij gegaan waren, 't heel aannemelijk was, dat de boot steeds op de oppervlakte der zee zou manoeuvreeren en indien degelijk er naar gezocht werd, gevonden diende te worden;

dat de gezaghebber door het weigeren van de gevraagde vergunning onrechtmatig had gehandeld,

dat door beide agenten het afwijzend antwoord v. d. gezaghebber op het verzoek voor vergunning aan den ondergeteekende is bevestigd.

Ondergeteekende concludeert met den innerlijken wensch te uiten, dat de Almachtige zich moge ontfermen over deze schepselen, en hen sparen van een zoo vreeselijk einde als van honger en dorst te sterven, gunnen het leven te behouden.

Hoogachtend,

H. Eman
Landraad.

Bekendmaking.

De ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat de Van den Brandhofbrug, liggende over het Waaigat alhier, tot nadere aankondiging, voor het verkeer met motorrijtuigen en andere vervoermiddelen, met uitzondering van handkarren en rijwielen, afgesloten is.

Curaçao, den 25n Juli 1927.

De wnd. Procureur-Generaal,

C. S. GORSIRA. 1—3

BUITENLAND.

CHINA.

Vreeselijke toestanden in het Zuiden.

Aan een correspondentie in de *Echo de Chine*, een te Sjanghai verschijnend blad, worden aan een relaas over de betreurenswaardige feiten, welke den laatsten tijd (Februari) in de Zuidelijke Chineesche provincies plaats grepen, de volgende commentaren toegevoegd:

De gevallen, die in de bladen worden vermeld, vormen slechts een zeer klein deel van het verschrikkelijke, dat zich in het binnenland van China afspeelt. De gemelde feiten zijn geen uitzondering, maar regel. De anti-vreemdelingen actie gaat niet tegen één natie, maar tegen alle, niet alleen tegen de missionarissen, maar ook tegen de kooplui; en dit alles is het gevolg van de aanplakbiljetten in ophitsende taal gesteld, van de door de studenten belegde vergaderingen voor het volk en van de instructies der officieren aan hun soldaten. Tengevolge van deze propaganda werden de soldaten anti-Westersch en anti-christelijk....

Zoodra de soldaten in een nieuw veroverde streek zijn aangekomen, ondervragen zij het volk, waar de katholieke missionarissen en de zendelingen wonen. Gemeenlijk nemen zij hun intrek in de residenties der missionarissen. De officieren, door een aangenomen vernisje van beschaving of door hun opvoeding wellevend, gedragen zich over het algemeen netjes. Ik zeg „over het algemeen", want zich met geweld installeeren in de residentie van een missionaris, terwijl er elders gelegenheid bestaat, getuigt niet van wellevendheid. Zij vragen er trouwens geen verlof toe, zij geven zelfs niet eens hun visitekaartjes af — volgens Chineesche gebruiken een eerste beleefdheidsvereischte. Zij nemen de woning eenvoudig in beslag.

Enkele laten wel blijken, dat zij het ongaarne doen, handhaven de discipline onder hun soldaten, ontzien het kerkgebouw en de kamers, welke men hen verzoekt niet te betreden. Maar andere zijn onbeschaamd, brutaal, nemen de kleederen en het geld der missionarissen of laten dit doen door hun soldaten. Deze woestelingen verscheuren dan ook nog de boeken of nemen ze mee; soms smijten zij ze op een hoop, begieten ze met petroleum en steken ze in brand. Ledikanten, stoelen, deuren worden stuk geslagen en dienen voor verwarming. Het vaatwerk wordt vernield of meegenomen, deuren van kasten worden ingetrapt. Beelden, afbeeldingen van Heiligen, kruisbeelden, tabernakels, altaren, misgewaden — alles wordt verwoest en vernield. Op de muren schrijft men beleedigende taal aan het adres van de priesters en de vreemdelingen.

Massa-moorden hebben nog niet plaats gehad, het oogenblik is nog niet gekomen. Maar de soldaten beleedigen priesters en zendelingen, bedreigen hen met hun revolvers en hun geweren en jagen hen uit hun woningen. Van vele residenties is niets meer over dan de muren en het dak. Waar de soldaten slechts één- of tweemaal zijn doorgetrokken, is de toestand soms nog dragelijk, maar waar zij gekampeerd hebben, is de toestand betreurenswaardig.

In enkele plaatsen is de missionaris kunnen blijven; dan heeft hij heel wat beleedigingen te doorstaan gehad en met bloedend hart moeten toezien, hoe zijn kerk veranderd is in een kazerne of een paardenstal. Van andere plaatsen is hij verdreven en soms, gedwongen door het geweld, de bergen in gevlucht. Hij wordt gescholden voor imperialist (voorstander van het keizerrijk) vreemde hond, Westersche duivel; men zegt hem, dat hij het land zal worden uitgesmeten; men bedreigt hem met den dood, met zet hem de bajonet op de borst en maakt de beweging of men hem wil doorsteken....

Inlandsche priesters, onderwijzers of bedienden worden niet beter behandeld. Zij zijn immers ook „landverraders, slaven van de vreemdelingen, losloopende honden van het imperialisme". Zij mogen van geluk spreken, als zij hun bed en kleeren mogen behouden. De Christenen worden op alle mogelijke wijze gegriefd, hun heiligenplaten worden verscheurd, men zet hen aan tot afval, vraagt hen „zich te bekeeren". Weigeren zij hieraan te voldoen, dan stellen zij zich bloot aan kwellingen en marteldood.

Zoo handelen de soldaten; de studenten van hun kant voeren de „leegloopers aan, om kerken, kapellen en missionariswoningen te verwoesten. In het oog dezer studeerenden is de missionaris de vertegenwoordiger van het buitenland. Hij moet verjaagd worden uit gansch het rijk. Wij gaan een toestand tegemoet als in 1900, tijdens den Boxersopstand.

En de autoriteiten? Zij lachen en spotten met de door de missionarissen ingediende protesten. Het komt zelfs voor, dat de mandarijnen, omgeven door een menigte studenten, zich van de woning van den missionaris meester maken en zich daar installeeren.

En is dit alles nu het werk van de sovjets? Ik zou het niet kunnen zeggen. Maar dit is zeker, dat er een toestand heerscht van volmaakte anarchie. Daarbij komt nog, dat, ofschoon de handel bijna stilstaat, de belastingen worden verdubbeld, en den bandieten en roovers de vrije hand wordt gelaten.

Hoenan, Hoepel, Kiangsi, Fokien, Tsjekiang, in al deze provincies van Zuid-China heerscht dezelfde toestand.

NICARAGUA.

De revolutie, de Ver. Staten en de Kath. Kerk.

In de geschiedenis der liberale revolutie in Nicaragua is veel geheimzinnigs: het voortdurend aarzelen en schipperen van Washington b. v. en de behandeling vol consideratie, die de toch volkomen verslagen liberalen ten laatste nog genieten als gevolg van de N.-Amerikaansche tusschenkomst.

De onbeslistheid van pres. Coolidge in deze kwestie wordt door velen daaraan toegeschreven, dat in Nicaragua de N.-Amerikaansche en de protestantsche belangen met elkaar in conflict waren. Zeker is het wel, dat deze laatste gebaat zouden zijn met de overwinning van Sacasa en de liberalen, de eerste met die van Diaz en de conservatieven.

Men weet ook, dat Sacasa meer Mexicanen dan Nicaraguanen in het veld heeft. Sacasa laten overwinnen, beteekende het land aan Mexico onderwerpen. En toch wilde men de zoo gespannen verhouding met Mexico door Nicaragua niet nog meer ingewikkeld maken. De overwinning van Diaz zou die zijn van Geloof en Orde en tevens van de Amerikaansche belangen.

De New Yorksche correspondent van de *Msb.* heeft zich over de toestanden in de republiek Nicaragua laten vertellen door den pastoor van Puerto-Caberas, Pater Pedro di Maretxi, Capucijn, die door Sacasa uit het land werd gezet en thans verblijf houdt bij zijn orde-broeders in New-York.

„Het geheele land, met een oppervlakte van twee en een half maal Nederland, heeft slechts even boven een half millioen inwoners, waarvan ternauwernood tweeduizend van zuiver Europeesche afkomst en al de anderen Indianen en Negers. Managua, de hoofdstad, telt 60.000 inwoners. De aloude strijd gaat tusschen de twee naar de macht dingende partijen, de conservatieve of aristocratische, wier centrum Granada is, en de partij der liberalen of rooden, die vooral in en rondom Leon wonen; beide steden zijn niet half zoo groot als Managua. Thans was Puerto-Caberas, een stadje van 4000 inwoners, de voorloopige hoofdstad der liberalen; in andere revoluties is het 5000 inwoners sterke Bluefields hun hoofdstad geweest.

De enkele steden langs de kusten bestaan uit met bananenstruiken en cocosboomen omzoomde breede straten, wier huizen wegens de gevaren van aardbevingen van hout zijn en met hoogstens twee verdiepingen. De wegen in het binnenland zijn nog ongebaand. De eenige spoorweg van Managua naar Corinto is Amerikaansche. Het voornaamste volksvoedsel is boonen en bananen. Dit verklaart eenigszins. hoe de revolutiekoorts een volk met zoo weinig behoeften niet totaal ten gronde heeft gevoerd.

F. de Maretxi beschrijft Sacasa, geneeskundige te Leon, gelijk de thans naar Californie uitgewekene Solorzano, als politiek totaal onbekwaam en slechts de stroopop van den militairen Chamarro. Wegens zijn sociale positie werd Sacasa de figurant der liberale partij; zijn presidentschap zou in geval van overwinning echter terstond een twistappel wezen voor Chamorro en Espinoza. Vroeger stond Sacasa als praktizeerend Katholiek bekend en het is te betreuren, dat hij, door politieke hartstochten en valsche vereerders om den tuin geleid, de man geworden is der radicalen. Zijn premier Espinoza, president der vrijmetselarij, heeft in al de loges van Spanje en de Vereenigde Staten om steun gevraagd bij de regeeringen, en die der loges van Amerika is hem bereids toegezegd. Pater Pedro bevond zich weken lang onder Sacaca's soldaten, die in Mexicaansche uniformen gekleed gingen. Hij acht het niet denkbaar, dat de Ver. Staten Nicaragua aan Mexico zouden prijsgeven, gezien de rijkdom van den nog totaal onontgonnen bodem met zijn goudmijnen en kostbare houtsoorten. De goudkoorts zal dus wel beletten, dat Mexico in het overigens heet en ongezond klimaat van het muskieten- en malarialand de vrije hand krijgt.

Terwijl inmiddels Diaz zijn ammunitie van de Ver. Staten betrekt en een millioen dollars in leen ontvangt, vindt Sacasa denzelfden steun in Mexico en bij bevriende Amerikaansche bankiers.

Door Sacasa in persoon werd Pater di Maretxi, verdacht van propaganda in het belang der conservatieven, met gevangenis bedreigd en eenige dagen daarna, einde November verleden jaar, zonder eenigen vorm van proces tot ballingschap gedwongen, terwijl sindsdien bij gebrek aan priesters de parochie van Puerto-Caberas van alle geestelijke diensten beroofd is.

De toestand van den godsdienst in de Centraal-Amerikaansche republieken is vrij goed in Honduras, Salvador, Costa Rica, minder goed in Panama en Guatemala, en waarlijk treurig in Nicaragua. Hier zijn de Indianen ruw, onbeschaafd vrijwel zonder godsdienst en de oud-Spanjaarden onverschillig.

Het aartsbisdom Managua, de drie bisdommen Granada, Leon, Matagalpa en het apostolisch vicariaat der Capucijnen Bluefields, hebben samen nog geen tweehonderd priesters. De aartsbisschop van Managua is zelf de pastoor zijner mooie oud-Spaansche kathedraal en ook nog professor van zijn seminarie; met zijn seminaristen zit hij aan tafel aan en leidt met hen het gemeenschappelijk leven. In alle bisdommen vindt men scholen door Broeders, hospitalen door Zusters bestuurd en er wordt zeker niets onbeproefd gelaten om het volk tot het geloofsleven terug te brengen, al zijn de resultaten van den arbeid tot nu bedroevend poover.

Bluefields, de stad der neger-kolonisten, is de protestantsche burcht van Nicaragua en telt voor zijn vijfduizend inwoners naast de katholieke kerk niet minder dan tien verschillende protestantsche kerken, waaronder ééne van de aldaar zeer rijke Moravische sekte.

Het grootste katholieke college der centrale republieken is te Granada gelegen, bestuurd door de Paters Jezuïeten en telt vierhonderd internen. Ook is de parochie der Jezuïeten de beste der geheele republiek.

Vermeldenswaard is nog, dat in Nicaragua, waar èn de president met negen ministers èn het parlement — bestaande uit één enkele kamer van 36 afgevaardigden — gekozen worden voor den tijd van zes jaar, ook de aartsbisschop rechtens afgevaardigde is in het parlement.

Vooral de laatste jaren werd een zware strijd gevoerd tegen de vrijmetselarij en haar liberale partij. Het ligt dan ook voor de hand, dat evenals Pater di Maretxi, ook de aartsbisschop de verdediging van geloof en zeden en van de rechten der Kerk in geval der overwinning van Sacasa met de verbanning bekoopen zou. De Jezuïeten, hun college van Granada, de scholen, hospitalen en alle charitatieve inrichtingen gaan het lot van de Kerk van Mexico tegenmoet, tenzij de conservatieve president Diaz, edele figuur en onverschrokken Katholiek, erin slagen mocht rust en orde te herstellen." — Dit is door de tusschenkomst der Amerikaansche marine gelukkig geschied; doch nu komt weer terstond de tweeslachtige houding van president Coolidge de zaak vertroebelen en een compromis opleggen, waardoor de verslagen liberale opstandelingen toch invloed in de regeering krijgen en zoo de conservatieve overwinning illusoir maken.

Zij hebben nu weer gelegenheid, tegen de aangekondigde volksstemming hun agitatie te hervatten: 't mag immers overbekend heeten, dat in deze republiek de volkswil zich slechts uit in revoluties, even talrijk als de aardbevingen van haar vulcanischen grond.

CHILI.

Anti-katholieke maatregelen.

Ook in Chili schijnt de regeering jaloersch te zijn op de lauweren, die president Calles in zijn strijd tegen de Kath. Kerk plukt. Zij heeft alvast een begin gemaakt met de uitvoering van haar anti-katholieke binnenlandsche politiek door het godsdienstonderricht, dat tot nu toe deel uitmaakte van het gewone schoolprogram, van de lijst der leervakken te schrappen, „om aan alle godsdiensten gelijke rechten te verzekeren en den staat te bevrijden van alle verbinding met de kerk"; n. b. in een land, dat bijna uitsluitend Katholiek is!

In een krachtig mandement heeft de aartsbisschop van Santiago protest aangeteekend tegen deze actie van 't gouvernement en erop gewezen, dat godsdienstonderricht voor de jeugd absoluut noodzakelijk is. Hij heeft het volk daarbij ernstig aangespoord, alle pogingen in 't werk te stellen om aan dit zware onrecht een einde te maken.

De minister van Onderwijs heeft daarop in een perscommuniqué geantwoord met de verklaring, „dat de regeering beslist had, dat 't bijwonen van het godsdienstonderwijs niet meer verplichtend zou zijn, dat de godsdienstleeraren geen bezoldiging meer zouden ontvangen, en dat het onderricht buiten de schooluren zou moeten gegeven worden." Doch de regeering is nog verder gegaan; niet alleen de godsdienstleeraren zijn ontslagen, maar ook priesters in andere gouvernementeele betrekkingen, waartoe zij door vorige ministers waren benoemd, en met name de legeraalmoezeniers. Hieruit blijkt de ware geest en de bedoeling van de beweging die is, niet: „alle godsdiensten gelijke rechten te verzekeren", maar: den godsdienst te belemmeren.

PERU.

Beter inzicht!

In tegenstelling met zijn collega uit den buurstaat Chili, heeft de minister van Onderwijs in Peru gelast, dat elken dag op alle scholen „de lessen zullen geopend worden met een kort gebed en den groet aan de vlag, „om in 't hart der scholieren de liefde tot God en de liefde tot het vaderland te versterken." J. P.

Engeland en Rusland.

Het is merkwaardig dat, welke groote veranderingen de oorlog en meer nog de daaropvolgende revolutie hebben gebracht, er toch in de onderlinge verhouding der mogendheden veel van het oude is blijven bestaan. Een bewijs daarvan kan men vooral vinden in de betrekkingen tusschen Engeland en Rusland. Hetgeen de bolsjewiki thans te aanschouwen geven in manieren en praktijken, is uiteraard geheel iets anders, dan de methoden van het vergane Czarenregime. Het communisme verschilt radicaal van het voormalige keizerschap, al vertegenwoordigt het een, zoowel als het ander een autocratie, ofwel de heerschappij van een kleine kaste. Maar welk een radicale omkeer zich moge voltrokken hebben in het binnenlandsch bestuur, in sociale en andere opvattingen, strevingen en daden, de expansie-zucht van het oude Rijk der Moscovieten kenmerkt ook de politiek van het tegenwoordig bewind,

Naar alle zijden strekken de Russen hunne handen uit en trachten zij hun macht en invloed te vestigen, of te vergrooten. Het panslavisme is gebleven, ook in de gedaante van het bolsjewisme.

Als een erfenis van het vroegere stelsel vertoont zich daarbij de antithese, de vijandschap met Engeland. Ofschoon beide mogendheden tijdens den oorlog samengingen — althans tot in het Russische revolutie-jaar 1917 — waren zij toch nooit zeer bevriend met elkander. Rusland werd in de Entente betrokken door de vriendschap met Frankrijk en het antagonisme met Duitschlands bondgenoot, Oostenrijk. Maar de gevoelens ten aanzien van de regeering te Londen waren te St. Petersburg steeds zeer koel, en in het laatst der negentiende eeuw werd herhaaldelijk gevreesd voor een oorlog — een nieuwen oorlog na dien van de Krim — tusschen Engelschen en Russen. Dit vond zijn oorzaak hierin, dat Rusland zich door Engeland gedwarsboomd voelde in zijn uitbreidingsplannen op den Balkan en in Azië, en dat anderzijds Engeland van het voortdringen der Russen schadelijke gevolgen duchtte voor zijn positie in het Oosten en bovenal in Indië. Het was voornamelijk door Britschen invloed, dat Rusland tijdens het Congres van Berlijn in 1878 zich grootendeels de vruchten zijner overwinning op Turkije zag ontgaan. En toen eenige jaren later de Russen naar Afghanistan opdrongen en zich gereed schenen te maken dat land, dat hen nog van het Britsch-Indisch gebied scheidde, te onderwerpen, nam Engeland een houding aan, zóó dreigend dat men elk oogenblik een uitbarsting verwachtte. Het kwam evenwel niet tot een gewapend conflict. Beide partijen zagen blijkbaar in, dat zij bij een oorlog — reeds bij voorbaat als een strijd tusschen een beer en een walvisch gekenschetst — niet veel winnen konden; en bovendien hadden zij ook aan andere vraagstukken hun aandacht en zorgen te wijden.

Zoo week het gevaar en luwde gaandeweg de vijandige stemming, terwijl vervolgens door toedoen van koning Edward VII, die de Entente voorbereidde, de verhouding zelfs beter werd, dan ze in langen tijd was geweest. Maar hartelijk werden de betrekkingen nooit; achterdocht en najiver bleven bestaan; en dat beide landen gemeenschappelijk streden in den oorlog vond, gelijk gezegd, zijn reden in omstandigheden, aan hun wederzijdsche gezindheid vreemd.

Na den oorlog en de revolutie is het oude antagonisme in verscherpten vorm teruggekeerd. Bij de zuiver politieke, zijn ook sociale motieven van afkeer en tegenstelling gekomen. Het Russisch gevaar vertoont zich heden ten dage in nog driedubbel gedaante, dan voorheen. Niet wijl Rusland nu sterker is en beter tot den oorlog bereid, maar omdat het door zijn communistische propaganda een factor heeft geschapen, welke speciaal voor een wereldrijk met zulke uitgebreide bezittingen en kwetsbare plaatsen als Engeland, vele kwade kansen inhoudt. Op den Balkan hebben de oude tegenstellingen vrijwel afgedaan. De Russen komen niet in Constantinopel, zooals zij vroeger hoopten, en zij geven er ook blijkbaar niet veel meer om. Maar hun actie heeft zich thans veel sterker over Azië uitgebreid, en het is in dat groote werelddeel, dat Rusland en Engeland elkander meer dan ooit macht en invloed betwisten, terwijl Japan nauwlettend toeziet.

De gevolgen van dezen strijd, welke tot dusver zonder wapengeweld gevoerd wordt, zijn niet te voorzien. En ook omtrent den duur en den uitslag valt weinig te voorspellen. De positie van Engeland is ongetwijfeld sterker dan die van Rusland, vooral economisch en financieel. Moskou is de ontreddering van oorlog en revolutie nog lang niet te boven. Maar het heeft dit op andere Staten voor, dat het in alle deelen der wereld een grooter of kleiner aantal handlangers vindt, die het door de communistische leerstellingen aan zich wist te binden. Van hoeveel kracht en invloed die band in geval van oorlog zou zijn, is moeilijk te bepalen. De gebeurtenissen in China hebben ongetwijfeld niet beantwoord aan de verwachtingen der bolsjewiki. Maar zij blijven overal hun ondergrondsche en ondermijnende actie voortzetten, en de sporen zijn nu hier, dan daar te bemerken.

Het Russisch communisme heeft een tweevoudig karakter, het is revolutionnair en panslavistisch. Het is internationaal en nationalistisch tevens. En het wordt vertegenwoordigd, belichaamd en gepropageerd door een regeering, die aan het hoofd staat van een Rijk, dat zich over een ontzaglijk gebied van twee werelddeelen uitstrekt.

Engeland en Rusland zijn met China — dat echter nauwelijks meer als één rijk kan worden beschouwd — de grootste mogendheden der wereld, zoowel wat hun zielental als hun oppervlakte betreft.

En vooral ook daardoor is hun antagonisme, hun naijver, hun wedloop om de macht voor de menschheid van zoo overwegende beteekenis.

Cir.